

Сьогодні
05.12.2022

Види речень за метою
висловлювання (розповідні,
питальні, спонукальні)

1. Яке речення називають розповідним?
2. З якою метою його вживають у мовленні?
3. Що означають спонукальні речення? Коли їх доцільно використовувати?
4. Що вам відомо про питальне речення?
5. З якою інтонацією вимовляємо кожне з цих речень?

1. Яку комунікативну мету реалізують розповідне, питальне і спонукальне речення?
2. Наскільки ця тема корисна для вас? Чому так важливо вміти ставити запитання?

Сьогодні
05.12.2022

Вправа 331. Прочитайте речення. Визначте їх види за метою висловлювання (усно). Поясніть, чим ці речення різняться. Поставте запитання до фотоілюстрацій. Дайте відповіді на запитання сьомого й восьмого речень

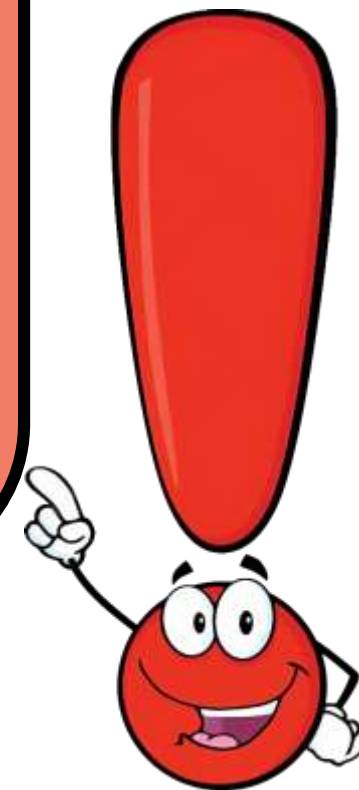
1. У кожній оселі має бути хюґе-місце — приблизно це означає «затишний куточок» (М. Вікінґ). 2. Що означає в данській мові слово «хюґе»? 3. Виявилося, осінні трави збирають не для їжі, а щоб милуватися ними й використовувати як ліки, бо кожна з цих квіток має свою цілющу силу (Т.Поставна). 4. Якщо маєте змогу, організуйте для друзів і родини поїздку в гори. 5. Згідно з результатами досліджень, ми найщасливіші тоді, коли залучені до організованого дозвілля. 6. Затишне Різдво починається й закінчується друзями та родиною (М. Вікінґ). 7. Скільки днів на рік у Данії йде дощ? 8. Жителів якої країни називають «одержимими затишком»?

Питальне речення — ключ до потрібної інформації. Ставити запитання — життєво важливе вміння. Якщо ви хочете бути носієм важливої, цікавої й нової інформації — учіться користуватися питальними реченнями.

Важливими життєвими запитаннями є такі: *Що тебе (вас) непокоїть? У тебе (вас) усе гаразд? Чим я можу допомогти?* Перш ніж робити негативні висновки, запитайте: *Я правильно тебе (вас) зрозуміла?* За допомогою їх людина несе у світ добро, і світ від цього стає кращим.

Увага! Запам'ятайте: **запитання ставимо**, а не задаємо!

Комунікативні можливості речень

Розповідне

- 1) інформує: У моїй родині було цілком прийнятно говорити про почуття.
- 2) пояснює: Дитинство — легкий, барвистий і аж ніяк не швидкоплинний час життя.
- 3) ділиться враженнями: Сьогодні чарівний захід сонця.
- 4) робить висновки: Жити треба там, звідки не хочеться втікати в подорож.

Питальне

- 1) цікавиться: На що сьогодні схоже море?
- 2) пізнає: Яка мелодія чується в шумі хвиль?
- 3) запитує: Як мені повернутися до тиші?

Спонукальне

- 1) висловлює прохання, наказ: Розкажи, як минув для тебе цей день.
- 2) радить: Приймай життя як різнокольорові олівці Всесвіту.
- 3) спонукає до дії: Поринай у барви з головою, синку! (Із творів Е. Сафарлі)

Сьогодні
05.12.2022

Вправа 333. Прочитайте текст. Про що в ньому йдеться? Які емоції викликає у вас це свято? Які очікування й передчуття у вас напередодні Різдва? Які речення за метою висловлювання використовує письменниця? (усно).
Чому? Напишіть, що для вас означає це свято (5-6 речень)

Різдво для мене — це не просто біблійний сюжет, можливість замислитися над мудрістю Божого промислу, зануритися в його барвистість. Це набагато більше. Бо моєму Різдву не одна тисяча літ. Воно з житніх нив та з тих країв, у яких сонце стозряче, небо підперезане перевеслами-веселками, українці — могутні велети із завишиваними казками на рукавах сорочок та на крилятах рушників (Дара Корній).

Сьогодні
05.12.2022

Вправа 335 (усно). Прочитайте речення. До якого типу за метою висловлювання вони належать? Визначте комунікативну мету кожного речення. Які з них сприяють гармонійному спілкуванню, а які — ні? Чому?

Не лінуйся
мріяти!

Ніколи не страждай
на самоті, доню!

Не заблукайте,
дівчатка!

Сядьте, попийте
з нами чаю!

Прочитай мені,
будь ласка,
все це іще раз.

Погляньмо на це
з іншого боку.

Ступай тут
обережно, сину!

Ану, дітлахи,
вгамуйтеся!

Не журіться, друзі, все буде гаразд!

Ану гайда, подружко,
кататися на ковзанах!

Поясни нам,
як це сталося!

Годі базікати
по телефону!

Залишайтеся вірні своїм
цінностям, не зраджуйте себе.

Ходімо, друже,
зі мною в похід!

Домашнє завдання

Опрацювати параграф 40; впр. 336 (Текст не переписувати. Прочитати й усно назвати речення за метою висловлювання; написати розповідь про українців, використовуючи розповідні, питальні, спонукальні речення).

336

Прочитайте текст. Які речення за метою висловлювання в ньому переважають? Чим це зумовлено? За цим зразком підготуйте й напишіть розповідь про Україну та українців.

В усі часи Японія захоплювала мандрівників красою природи і мистецтвом жити не поспішаючи. Там досі вирощують рис і милуються сходом сонця. Там подовгу п'ють зелений чай і спостерігають за тим, як розпускається цвіт вишні, що потім стає подібним до пухнастих весняних хмар. Там уміють бачити красу й цінувати прості речі — як-от улюблене глиняне горнятко чи цікаву історію (*Т. Поставна*).